రాధమ్మ పెళ్ళి ఆగిపోయింది

"మాకు మంచి ఎంకరేజిమెంటిస్తారు" అంటారు కుర్రకారు లాయర్లు.

'తెలివైన బుర్ర' అంటారు తల నెరిసిన వకీళ్ళు.

'కష్టం, సుఖం తెలిసిన మనిషి' అంటారు ప్లీడరు గుమాస్తాలు.

'ధర్మ ప్రభువు' అంటారు అతని స్టాఫు.

'న్యాయం కనిపెట్టేస్తారు' అంటారు పార్టీలు.

'నా పూర్వజన్మ సుకృతం' అంటుంది సుగుణమ్మ.

ఇంత పేరు తెచ్చుకున్న సబ్ జడ్జీ సౌజన్యరావుగారికి అప్పుడే సెంటును వాసన చూసినట్టుండే ముక్కుగల సుగుణమ్మ అనే పతివ్రత అయిన భార్యా, బియస్సీ మూడో ఏడు చదువుతున్న పెద్దకూతురు రెండుజడల రాధ, తర్వాత మరో ముగ్గురు పిల్లా పిచికా వున్నారు. నలభై ఎనిమిదేళ్ళ వయస్సైనా తరగని దబ్బపండులాంటి శరీరచ్ఛాయా, పెద్దపిల్ల పెళ్ళి వాయిదా పడుతోందనే బెంగకూడా వున్నాయి.

అతను ఉత్త పాతకాలమ్మనిషి. బ్రిటిషు కాలంనాటి జడ్జీల్లా ఎవరితోనూ ఎక్కువ కలియకుండా తామరాకుమీద నీరులా తప్పించుకు తిరుగుతారు. యూనివర్సిరీనాడు మాత్రం క్లబ్బు కెళతారు. కోర్టూ ఇల్లూ తప్ప ఇంకెక్కడికీ వెళ్ళని ఖచ్చితం మనిషి. పరాయిచోట పచ్చిమంచినీళ్ళైనా పుచ్చుకోరు. దురలవాట్లు కూడా ఏవీలేవు. పొడుం పీల్చరు. కాఫీ రెండుసార్లు పుచ్చుకుంటూ రోజుకి. సిగరెట్టు కాల్చరు. సినిమాకి వెడతారు. కాని అవేవీ అతని వ్యసనాలని చెప్పుకోడానికి వీల్లేదు. కాఫీ లేపోతే ఓల్టిను తాగి గడిపేసుకుంటారు. ఎంతమంచి సినీమాలైనా నెలలాఖరులో వస్తే పని రద్దీవల్ల వెళ్ళరు.

అతనికున్న ఒక్క వ్యసనవూఁ చదరంగం. ఉన్న ఒక్క స్నేహితుడనిపించుకోదగ్గవాడూ వారి వీథిచివర కాపురవుఁన్న ఏభై అయిదేళ్ళ లింగన్నపంతులు, వారికి ఆ వ్యసనవూఁ కూడా విచిత్రంగానే సంప్రాప్తమయ్యాయి.

ఆయన చిన్నప్పుడారేళ్ళు వచ్చేదాకా గోళీలు, తొమ్మిదేళ్ళొచ్చేదాకా గోణీబిళ్ళా ఆడేవారు. తర్వాత పన్నెండేళ్ళొచ్చేదాకా ఏమీ ఆడేవారుకారు. తర్వాత ఓమూడేళ్లుఫుట్‌బాలూ, తర్వాతో నాలుగేళ్ళు హాకీ ఆడేవారు. తన పంధొమ్మిదో ఏట ప్రారంభించిన టెన్నిస్, క్రితం వూళ్ళో కొన్నాళ్ళు పనిచేసే వరకూ ఆడేవారు. ఆ వూళ్ళో ఆయన తోటి మునసబుగారుకూడా టెన్నిస్ ఆడేవారు వీరిద్దరితో కొంతమంది వకీళ్ళు కూడా ఆడేవారు. అప్పుడోసారి జిల్లాజడ్జిగారు ఆయన్నీ, మునసబుగార్నీ పిలిచి "మీరు టెన్నిస్ ఆడే వకీళ్ళకే ఏవో వాయిదాలవీ యిస్తున్నారని పిటీషనులు రాస్తున్నారు ఎవరో పుండాకోర్లు. మీ గురించి నా కెటువంటి అనుమానవూఁ లేదు. కానెందుకైనా మంచిది. కొంచెం జాగ్రత్తగా ఉండండి" అన్నారు. దాంతో వారిద్దరి మనసులూ ఒక్కసారి చివుక్కుమని "కొంచెమేం ఖర్మ, బాగానే జాగ్రత్తపడ" తామని ఒక్కసారిగా టెన్నిస్ మానేసేరు.

టెన్నిస్ మానేసిన యిద్దరూ కాలక్షేపం కోసం చదరగం నేర్చుకున్నారు. అలా అంటించుకున్న చదరంగం మరి వొదుల్చుకోలేక పోయేరు జడ్జిగారు. క్రితం ఊళ్ళో వున్నన్నాళ్ళూ ఆటకేం ఆటంకం లేకపోయింది మున్సబుగారుండబట్టి కాని, ఈవూరొచ్చేక మాత్రం బహు చిక్కొచ్చి పడింది ఆయనకి. లాకాయి లూకాయి గాళ్ళతో ఆడకూడదాయన. లాకాయి లూకాయి గ నివాళ్ళకి ఎత్తురాదు. ఏం చేసేదీ లేక

యీఊరొచ్చేకే భార్యకే నేర్పేరు చదరంగం. పాపం! ఆవిడ కూడా తెలివైన ఘటమే. కష్టపడి నేర్చుకుంది ఆట. ఈ ఆట యింత బావుంటుందని ఆమె ఎప్పుడూ అనుకోలేదు. మహా బావుందనుకుంది.

బావులేంది జాడ్జీగారికే. పాపం ! ఆయనకి భార్యంటే అమిత ప్రేమా, గౌరవమూనూ. పెళ్ళాంగా ప్రేమించేరు. మనిషిగా గౌరవించేరు. కాని— కాని రైవల్ ప్లేయర్‌గా మాత్రం గౌరవించలేకపోయేరు. కారణం ఆవిడది తనంత తెలివైన బుర్ర కాకపోవడమేనా కావచ్చు, లేకపోతే ఆటకి ఆవిడ కొత్తవడమన్నా కావచ్చు. ఏదైతేనేం, పర్యవసానం జడ్జీగారికి తన భార్యతో ఆడితే చదరంగం రక్తికట్టేది కాదు. మంచివాడు కాబట్టి, నొచ్చుకుంటుందని ఆమెతో ఆ మాటెన్నడూ చెప్పలేదు అతను.

ఇంక లింగన్న స్నేహం ఎలా అయిందీ అంటే- ఈ ఊరొచ్చిన మూణ్ణాళ్ళకే జడ్జీగారి తండ్రిగారి ఆబ్దీకం వచ్చింది. తద్దినానికి వస్తానన్న భోక్తలెవరో దగా చేస్తే పురోహితుడు వీధి చివరనున్న లింగన్న పంతులు కాళ్ళట్టుకుని భోక్తగా తీసుకొచ్చేడు. వస్తూనే తనకటువంటి భోక్తపన్లూ, తద్దినాలూ అలవాట్లేదని, ఏదో భగవంతుడిచ్చినదాన్తో గుట్టుగా కాలక్షేపం చేస్తున్నానని మర్యాదగా జడ్జీగారికి తెలియజెప్పేడు లింగన్న పంతులు. దానితో జడ్జిగారికి, లింగన్న పంతులికి తానుపడ్డ ఋణం పెరిగినట్లనిపించింది. ఏదెట్లున్నా సమయానికొచ్చి కాపాడాడదే చాలుననుకున్నారు జడ్జీగారు.

భోజనాలయ్యేక వీధరుగుమీద ఆమాటా ఈమాటా చెప్పుకుంటూ కూర్చున్నారు జడ్జీగారూ, లింగన్నా, టేబిలు మీదున్న చదరంగం అట్టా. పావులడబ్బా చూసి "జడ్జీగారు చదరంగం ఆడతారా?" అని జడ్జీగారిని అడిగాడు లింగన్న.

ఔనన్నట్టు నవ్వుతూ "తమకేమన్నా ప్రవేశమా?" అని బదులడిగారు జడ్జీగారు.

"ఏదో చిన్నప్పుడో ఎత్తువేసేవాణ్ణి" అన్నాడు సిగ్గు పడుతూ పంతులు.

అలా సెటిలయిపోయింది వాళ్ళిద్దరిమధ్యా రోజూ సాయంత్రం ఓ ఎత్తువేసుకునే అలవాటు. కోర్టునుంచి ఎంత ఆలస్యంగా వచ్చినా తానొచ్చేసరికి లింగన్న రాకపోతే కబురెట్టి మరీ ఓ ఎత్తువేయందే జడ్జీగారికి నిద్రొచ్చేదికాదు. కరెంటుపోతే కొవ్వొత్తిపెట్టి అయినా సరే వేస్తారో ఆట వాళ్ళిద్దరూ. తొలి రోజుల్లోనే ఆ మాటా ఈ మాటా చెప్పుకుంటున్నప్పుడు లింగన్న పంతులు, తనతండ్రిగారి కాలంలోనే వాళ్ళ కుటుంబానికున్న లిటిగేషను చెల్లిపోయిందనీ, తను ఎదిగి పంచె కట్టేక కోర్టు ఛాయలకే పోలేదనీ చెప్పేశాడు. దానితో జడ్జిగారు యితనితో ఎంత స్నేహంగాఉన్న ఫర్వా లేదనుకొని అతనితో నేస్తం పట్టేరు. వారిద్దరి శాఖలూ ఒకటే అవడంవల్ల మరీ జడ్జిగారింట్లో మనిషై పోయేడు పంతులు.

2

లింగన్న పంతులుకూడా తనకు రెండు తరాలనుండి వస్తున్న అయిదెకరాల మాగాణీ, డై బెటీసూ ఎక్కడికీ పోకుండా కాపాడుకుంటూ గుట్టుగా కాలక్షేపం చేసే మనిషి ఇతర్లతో అంతగా జోక్యం పెట్టుకునే మనిషి కాడు, తన సొంత పొలం చేసుకుంటూ, ఊళ్ళోలేని వారో దూరబ్బంధువుల పొలాలు మేనేజిమెంటుచేస్తూ, రెంటిమీద వచ్చిందాన్తో ఎలాగో కాలం వెళ్ళబుచ్చుకుంటున్నాడు. పెళ్ళాం పోయిన అతనికి మూడుసార్లు పి. యు. సి. తప్పి ఉద్యోగంలేని రాజేశ్వర్రావు ఉరఫు రాజనే పెద్దకొడుకూ, పెళ్ళికానీ, ఉరఫులు కాని లేని రాజేశ్వరనే పెద్దకూతురూ, తర్వాత ఓ యిద్దరు సత్తా, నాంవాం వున్నారు. సత్త నాలుగోఫారం చదువుతున్నాడు. నాంవ నాలుగోక్లాసు చదువుతోంది.

లింగన్న పంతులు మంచివాడనికాని, చెడ్డవాడనిగాని ఎవరూ అనరు. తన జీతం పిచ్చకుంచంతో కొలుస్తాడనీ పాలేరనడు. చచ్చిన అతని పెళ్ళాంమాత్రం, తన పుట్టింటికి పోయినప్పుడు పంతులు దాసి రాజమ్మ చెయ్యట్టుగుంటున్నాడనే అనుమానపడి, ఒకటిరెండుసార్లు తన అనుమానంవ్యక్తం

చేసినప్పటికి యింకెవరూ ఆమాటనలేదు, ఎవరికి ఇవ్వాల్సింది వాళ్ళకి ముందుగానే ఇచ్చేస్తూ, తనకు రావలసింది పైసా పోకుండా రాబట్టుకుంటూ, లౌక్యంగానే కాలక్షేపం చేసే మనిషి పంతులు. ఎలక్షన్రోజుల్లో ఉభయపార్టీలకి మీాకే ఓటిస్తానని నమ్మించి, తనకి తోచినవాడికి గుట్టుగా ఓటేసి, ఇద్దరు పార్టీలవైపూ నవ్వుతూ చూస్తూ వచ్చేసే గడసరి.

చిన్నప్పట్నించీ చదువు చెప్పించి తర్వాత తాసిల్దారు కాళ్ళట్టుకుని ఎల్. డి. సి. ఉద్యోగం వేయించిన తనమేనల్లుడే తన్ను కట్నం అడిగేసరికి వొళ్ళు మండింది పంతులుకి. కట్నవేఁనా, కాసూ—మొహరూ కాకుండా మూడువేలదాకా తన బావమరిదికి (అంటే మేనల్లుడి తండ్రికి) మనస్సుందనగానే మరీ వొళ్ళుమండిపోయింది. కాని, కోపం తెచ్చుకుని, నోరు పారేసుకుని, సంబంధం తెంచుకునేమనిషి కాడాయన. ఏం, చెయ్యాలో తోచక, కర్ర విరక్కుండా—పాముచావకుండా. కట్నం విషయం ఏవీఁ తెల్చలేదతను. రాజేశ్వరికి మూడు ముళ్ళూపడి, రాజు ఏ చిన్న ఉద్యోగంలో నైనా జొరబడితే బావుణ్ణు. వెనక పిల్లల టైముకు దేశం బాగుపడక పోతుందా అనుకుంటా డెప్పుడూ పంతులు.

3

ఆ ఊరు పేరెత్తేసరికి రాజన్నాజుగారూ, సుందర్రావు నాయుడూ తడతా రందరికి. ఊరంత పెద్దది కాకపోయినా, ఎప్పుడూ ఇంగ్లీషు సినిమా లెయ్యని నాలుగుహాల్సు సంవత్స రానికైనా జీతాలందని మేష్టర్ల చేత ఓసారీ, యింకేదో కార ణంవల్ల పిల్లల్చేత ఓసారీ ముచ్చటగా సమ్మె చేయించుకునే ఓ కాలేజీ, సబుకోర్టుతో సహా నాలుగు సివిల్ క్రిమినల్ కోర్టులూ. డెబ్బయివేల జనాభాతో కోలహాలంగా వుంటుంది.

రాజన్నాజుగారిది జమీందారీ కుటుంబం కాకపోయినా జమీందార్లతో తూగ్గల తాహతూ. దర్జా వున్నాయీ కుటుంబానికి. మూడు తరాల్నుంచి తరాని కొకరే కావడం వల్ల ఆ కుటుంబం తాలూకు మూడొంద లెకరా కరిగిపో కుండా అచ్చోసిన బంగారు ముక్కలా నిలబడేవుంది. తాత రాజన్నాజుగారు-అంటే ప్రస్తుతం వున్నవారి తాతగారు-జరీ కోటు తొడుక్కొని, గుర్రమెక్కి పొలాలమీది కెడుతూవుంటే అచ్చంగా సత్యహరిశ్చంద్రుడు వేట కెడుతున్నట్టుం దనుకొనే వారట. వారి కుమారుడు సుబ్బరాజులుంగారుకూడా గుర్ర మెక్కకపోయినా, మైసూరెడ్లబండిమొత్తాలమీద కూర్చుని, పాలేర్ని ముందు పరిగెట్టిస్తూ దర్జాగా వెళుతూవుంటే రివిన్యూ

ఇన్‌స్పెక్టర్లు వంగి దణ్ణాలెట్టేవారట. వారు కాలంచేసేలోగానే కొమారుడు రాజన్రాజు కాంగ్రెసు టిక్కెట్టు కోయించుకుని అసెంబ్లీలో కాలుపెట్టిన భాగ్యం చూసుకోగలిగేరు. రాజన్రాజు గారనీ, పేరెట్టి ఎవరూ పిలవరు. ఆత్మీయులు తాతంరాజు గారినీ, పైవాళ్ళు ఎం. ఎల్. ఎ. రాజుగారని పిలుస్తారు. వారు రెండుసార్లు ఎసెంబ్లీ పోటీలో నెగ్గి మూడోసారి ఓడి పోయేరు కాంగ్రెసు టిక్కెట్టున్నప్పటికి.

మొన్న మొన్నటిదాకా రాజన్రాజుగారి ఆరోప్రాణ మైన రామచంద్రరావునాయుడు కూడా వరస మూడు టరస్లు చైర్మనై, చైర్మనాయుడను సార్థకనామం సంపాయించుకున్నాడు. క్షత్రియుడు కాకపోయినా రాచవారికున్న పౌరుషం, స్నేహ భావం వీరికి వున్నాయి. వీరికీ ఉందో వంద న్నర ఎకరా. బ్రిటీషువాళ్ళ కాలంలో జిల్లాకలెక్టరుగా రీ వూరు కేంపొచ్చినప్పుడు వీరికుటుంబంనుంచే గొర్రెపోతులూ కోడి పెట్టలూ సప్లయి అయ్యేవి. తన పొలం సాగుచేసుకుంటూ, ఓ సినిమాహాలు కట్టించుకుని, తన మూడో టరను చైర్మనుగిరీ అనుభవిస్తున్న నాయుడికి, తనకంటే నాలుగేళ్ళు పెద్దయిన రాజన్రాజుగారంటే భక్తి భయంకూడా. ఇద్దరూ కాంగ్రెసువాళ్ళే అయినా, ఒకరికొకరు ఎలక్షన్లలో సాయం చేసుకుంటూ స్నేహం వృద్ధిపర్చుకుంటూ వుండేవారు. తానెప్పటికైనా ఎమ్. పి. అయితే తన ఎం. యల్. ఏ. పదవి

నాయుడు కొదిలేద్దామని రాజుగారి ఆశ, ఆశయమూను. రాజుగారు ఎసెంబ్లీ ఎలెక్షనొచ్చినప్పుడు, తన ఊర్ని నాయుడి కొదిలేస్తాడు. తాను ఇతర గ్రామాలు చూసుకుంటాడు. నాయుడుకూడా తనశక్తికి మించి పనిచేస్తాడు రాజుగారికోసం. ఇంక మునిసిపల్ ఎలక్షన్లొస్తే నాయుడు బరువు సహాంపైగా రాజుగారే తనమీద వేసుకుంటారు. సోడాకొట్టు సాయిబు దగ్గర్నించీ, షేర్వాణీ తొడుక్కునే సుల్తాన్ సిల్కు పేలస్ ప్రొప్రయిటరు వరకూ, అందర్నీ తన తాహాతు మరచి, గడ్డం పట్టుకొని నాయుణ్ణీ, అతని పార్టీనీ గెలిపించమని ప్రాధేయ పడతారు రాజుగారు.

వీ రిద్దరిస్నేహం తెగ్గొట్టాలని కమ్యూనిష్టులూ, ఇతర చిల్లర పార్టీలూ ఎంత ప్రయత్నించినా లాభం లేకపోయింది. కాని ఆ దుర్దినం అనుకోకుండా దానంతటదే వచ్చింది.

4

రాజుగారిది మూడోసారి ఎలక్షన్లో పోయింది. అంటే, రెండుసార్లు గెలిచి మూడోసారోడిపోయేరన్నమాట. ఓట్లు కౌంటింగైపోయేక ఓటమి మొహంలో కన్పించనీకుండా అందరితోటి చనువుగా, సరదాగా మాట్లాడి, తన జీపులో వెళ్ళిపోతున్నా. లోపల్లోపల బాధపడకపోలేదు రాజుగారు. తాను నమ్మిన వాళ్ళిలా ఎందుకు దగాచేసేరా అని తర్కించుకున్నారు. ఎంతమంది దగా చేసీరని లెక్కించుకున్నాడు. కలతపడ్డ మనస్సుతో కలతనిద్ర పోయేరా రాత్రి.

మర్నాడు పొద్దునే ఎలక్షను గొడవలవతలబెట్టి మంగలి నర్సికి కబురు పెట్టేరు, తాను రెణ్ణెల్లై లక్ష్యపెట్టని జుట్టు క్షవరం చేయించుకుందామని.

నరిసి వచ్చేడు క్షవరం ఆరంభించేడు రాజుగారి గంభీరత చూసి మాట కలపలేక పోయేడు. ఓ పదినిమిషాలు కత్తెర చప్పుడుతప్ప యింకే శబ్దం వినిపించలేదు.

“ఏదెలైనా న్నాయుడిగారి దగా బైట పడిపోనాది” అన్నాడు నరిసిగాడు వెనకాముందూ లేకుండా. రాజుగారి గుండెకొట్టుకొనే క్రమం ఓసారి తప్పింది. కాని బైటకు ఏమీ తేల్లేదు. నీరసంగా ఓసారి నవ్వ్యారుకున్నారు రాజుగారు.

రాజుగారు తన్ననందుకు ధైర్యంవచ్చింది మంత్రి నరిసికి. ఇహ తను విన్నదీ, విననిదీ చెప్పేవచ్చని మొదలెట్టాడు. బాబుగోరికి తెలవదుగాని మన్నాయుడుగోరే మన్ని దగా చేసేట్ట. ఓట్లు లెక్కే తప్పడు. తవఁగుగోరు బైటుండిపోనారు గాని మనూళ్ళోనే మనకి తక్కువొచ్చేయట ఓట్లులు. నాయుడుగోరి వోర్డులో పావలా భాగంకూడా పడనేదటనీమనకి అన్నాడు.

ఇంక రాజుగా రూరుకోలేకపోయేరు. "నీ కెవరు చెప్పార్రా గాడిదా?" అనడిగేరు. ఆగాడిదా అన్న మాటలో కోపంలేదని గ్రహించిన మంత్రికి రాజుగారింట్లో పలావు విందుకి పిలిచినట్లనిపించింది. 'తఁవ రట్టాగే అనుకుంటూ వుండండి బాబయ్యా! ఊరంతా కోడై కూస్తుంటేనూ! రేతిరి మాయీ చ్చివర బడ్డీకొట్టు కాడ కమ్యూనిట్టు కుర్రాళ్ళు పబ్లిగ్గా అంటూంటే! తవఁరిగోరిదో మాలోకం. నామాటబద్ధమైతే ఓట్లు నెక్కలు తెప్పించుకుని సూడగూడదా అన్నాడు.

క్షవరం తర్వాత నరిసి రాజుగారికి తలంటుతూ 'మన మీద నిలబడ్డది కిష్టారావు నాయుడేగందా. అలాటప్పుడు మరి మనం నాయుణ్ణెందుకు నమ్మేవూఁ అంట?' అని పొడివేశాడు, తనూగూడా రాజుగారితో పాటు నాయుడ్ని నమ్మి మోసపోయినట్టు.

తలంటయ్యేక రాజుగారి బుర్ర చురుగ్గా పనిచెయ్యానారంభించింది. తర్వాత నర్సిచెప్పిన 'ఓట్లు లెక్కలు' చూస్తే

వాడు చెప్పినదాన్లో నిజం లేకపోలే దనిపించింది. తర్వాత భోంచేసి పందిరి మంచం మీద వెల్లికిలా పడుకొని దోమ తెర గళ్ళు నూట పదమూడు దాకా లెక్కెట్టేసరికి నర్సి చెప్పింది నిజమే ననిపించింది. అగ్గికి ఆజ్యం పోస్తూనే వున్నారు ఊళ్ళో వాళ్ళు. రాజుగారి అనుమానం కొన్నాళ్ళకి నమ్మకం కింద మారిపోయింది. కాని, ఆయన పైకి తేల్లేదు. నాయుడ్ని మామూలుగానే కలుసుకుంటున్నారు. నాయుడికి కూడా తను రాజుగార్ని దగాచేసేనని ఊళ్ళో అనుకుంటున్నారని తెలుసు. కాని, ఆ ప్రసక్తి రాజుగారెత్తందే నే నెందు కెత్తాలని వూరుకున్నాడు.

ఎలక్షన్లైన ఓ నెల్లాళ్ళకు రాజుగారు నాయుడ్ని పిలవ నంపేరు. కబురందగానే హాజరయ్యేడు నాయుడు. ఆమాటా యీమాటా ఆడుకున్నాక రాజుగారు తన పేమునేసిన క్రర యీజీచైర్ చేతులమీద తన కాళ్ళు రెండూ 'వార్ గన్స్' లా పెట్టి 'ఎలక్షనెలాగా పోయింది, ఏదైనా బిజినెస్ చెయ్యా లనుందోయ్ నాయుడూ' అన్నారు. అలా అంటునప్పుడు నాయుడు సినిమాహాలు తాను ప్రారంభోత్సవం చేసేముందు, నాయుడు తనని తనకు తోచిన వాటా హాల్లో తీసుకోమనడం, 'ఏదో బిజినెస్సులోకి కొత్తగా దిగేవు. నువ్వే కానీ' అని తను నాయుడుతో అనడం పూర్తిగా జ్ఞాపకంవున్నాయి రాజు గారికి. కాని ఆ విషయం మరచిన నాయుడు 'చిత్రం. ఏమైను మీదుంది తమ మనసు?' అనడిగాడు. రాజుగారు కాస్సేపాగి 'అదేనోయ్ తోచడంలేదు—పోనీ నీ హాల్లో ఏదైనా వాటా

తీసుకుంటే.. 'అని అసంపూర్తిగా వాక్యంవదిలేసి నాయుడు తనవేపు చూడ్డంలేదని తెలుసుకొని అతని కళ్ళవేపు పరీక్షగా చూసేరు.

నాయుడికి నవ్వాలో ఏడవాలో తెలీలేదు మూడు హాల్సుతో కాంపిటీషను నిలబళ్ళేక తనే నతమతమైపోతూ వుంటే తన హాల్లో రాజుగారికి వాటా యివ్వడం, ఆయనకి అపకారం చెయ్యడమే అనిపించింది. ఓ క్షణం ఆలోచించి 'తమమాట నే నెప్పుడూ కాదన్ను! కానీ ఓమాట చెప్పకుండా వుండలేను. సినిమా లైనేం బావులేదు. క్రిందటేడు రాబడికీ,ఖర్చులుకి సరిపోయింది. ఈ ఏడాదలా సరిపోతుందనే ఆశకూడా లేదు. తమరు ఎప్పుడు ఎంత వాటా కావాలన్నా నేను సిద్ధమే. అటుపైని..."

చేతిలో సిగరెట్టు కిటికీలోంచి బయటికి గట్టిగా గిరవాటేస్తూ రాజుగారు నాయుడు మాటకడ్డంవచ్చి, "అబ్బేఅదేం కాదోయ్. నువ్వేం బాధపడకు. నేనిలా అడిగేనన్న విషయమే మర్చిపో! పోయి రా. పాపం ఏదో పనుందనుకుంటాను" అన్నారు.

నాయుడు నమస్కారంచేసి వెళ్ళిపోయేడు.

నాయుడింత దొంగ అనుకోలేదు. వాటా యివ్వడం ఇష్టం లేకపోతే సూటిగా చెప్పరాదా! దొంగవేషాలు వేసి

లేని నష్టం సృష్టించడ మెందుకు? అనుకున్నారు రాజుగారు తన్లో.

రాజుగారికీ నాయుడికీ చెడిసి పోయిందని ఊళ్ళో అందరూ పబ్లిగ్గానే అనుకోవడం ప్రారంభించారు. వారిద్దరూ పైకి మాత్రం పూర్వంలాగే మాట్లాడుకుంటూ తిరుగుతున్నారు.

ఓనాడు రాజన్రాజుగారి మారబ్బంధువూ, మంత్రి అయిన సీతారామరాజుగారు వాళ్ళూరొచ్చే సందర్భాన వారికి నాయుడు మునిసిపాలిటి తరఫున ఆహ్వానసభ ఏర్పాటు చేసేడు. అసలు రాజన్రాజుగారు ఎలక్షన్లలో గెలిస్తే ఆ మంత్రి పదవి సీతారామరాజుకాక్కుండా, వారికే దక్కేదని అభిజ్ఞుల అంచనా. వీరు నెగ్గకపోవటం వల్ల వీరి ముఠాకే చెందిన సీతా రామరాజుగార్ని ఆ అదృష్టం వరించిందంటారంతా. బండెడు పూలమాలలు వేసికొని మంత్రిగారు తన వూళ్ళో ఊరేగుతూంటే రాజుగారి వంటి కాముదం రాసుకున్నట్టున్నాది. చడీ చప్పుడూ లేకుండా మంత్రిగారి కారు వెనకే తన టాపుతీసేసిన జీపులో ఆ మంత్రి గారికి జరుగుతున్న గౌరవమంతా తనదేనని కనిపించేలా చిరునవ్వుతో మండుటెండలో ఊరేగారు. వారు కూడా.

మధ్యాహ్నం మూడుగంటలకి బస్స్టాండులో ఆరంభమయింది ఆహ్వాన సభ. అసలేఒంటికాముదం రాసుకున్నట్టున్న రాజుగారికి, దానిమీద కారంచల్లినట్లయింది. వారు వేదిక మీద

కాకుండా దిగువ కుర్చీల్లో కూర్చోవలసి వచ్చినప్పుడు. 'ఈ సున్నప్పిడతగాళ్ళపాటి చేయకపోయినానా, నాయుడికి నేను' అనుకున్నారు వేదికమీద నాయుడికీ, మంత్రిగారికీ రెండు వైపులా స్వయంవరాని కొచ్చిన రాకుమారుల్లా కూర్చున్న కౌన్సిలర్లని చూసినప్పుడు.

నాయుడు స్వచ్ఛంగా తెలుగులో ఆహ్వాన పత్రం చదువుతూవుంటే అందరూ శ్రద్ధగా విన్నారు. ఆహ్వానపత్రం అతిశయోక్తులూ, అతిపొగడ్తలూ లేకుండా, రెండు మూడు పసందైన విట్లతో విన సొంపుగా వుంది. అందులో మంత్రి గారిని భట్రాజులా కాకుండా పొగడాల్సినంత పొగిడాడు నాయుడు. 'ఇంత తెలివెక్కడిది నాయుడికి? తన మునిసిపల్ హైస్కూలు ఇంగ్లీషు తెలుగు మేష్టర్లచేత రాయించేసుకు నుంటా' డని సర్ది చెప్పుకున్నారు రాజుగారు.

మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పడానికి లేచారు. పాత కథల్లో కోయజాతులవారిచే పట్టుకోబడి, వారిచే బలియివ్వ బడేముందు ముస్తాబు చేయబడ్డ రాకుమరుళ్ళా ఉన్నారు, మెళ్ళో మోయలేనన్ని పూలదండలతో. వారు ఏం శల విస్తారా అని ఆదుర్దాగా ఎదురుచూస్తున్న సభికులని ఓ నిమి షం నవ్వుతూ కలయజూసి, ఏం మాట్లాడకుండా తన మెళ్ళోవీ; టేబిలుమీదా వున్న సగం దండలు నాయుడు మెళ్ళో వేసేరునవ్వుతూ. ఈ సైలెంటు స్పీచికి సభలో విపరీ తంగా చప్పట్లు కొట్టేరు. ఇదంతా చూడ్డం ఇష్టంలేని రాజు

గారు పక్కనున్న ఎ. ఎస్. పి. తో ఏదో మాట్లాడ్డం ప్రారంభించారు.

మంత్రిగారు తమ సమాధానంలో 'మన్నాయుడు' యింతవాడనుకోలేదని, ముందు ముందు యితను అసెంబ్లీకి వచ్చి దేశాన్ని నడిపించగలడని పొగుడుతూవుంటే, అదివరకే ఆముదం రాసుకొని కారంజల్లుకున్నట్టున్న తమవంటికి దూల గుండాకురాసినట్టు ఫీలయ్యేరు రాజుగారు. ఆరాత్రి నాయుడు దేశమనే ఓ ఆడకూతుర్ని రెక్కట్టుకొని గొరగొరాయీడ్చుకు పోతున్నట్టు కలకూడా వచ్చిందాయనకి. సభ ముగిసేక, తమకు కలిగిన నిశ్చితాభిప్రాయం తమ కళ్ళలోగానీ, దేహంతాలూకు మరే యితర భాగంలోగాని కనిపించనీయకుండా నాయుడికి షేక్ హేండిచ్చి వెళ్ళిపోయేరు రాజుగారు.

ఇంతలో మునిసిపల్ ఎలక్షన్లొచ్చేయి. రాజుగారీమారు నిలబడతారేమోనన్నట్టు నాయుడుముందు రాజుగారి మనుషులు ఒకరిద్దరన్నారు. "అంతా రూమరు. వారికీ చిన్న పన్లొందుకు" అన్నాడు నాయుడు. రాజుగారూ, నాయుడూ యుద్ధం చేస్తే చూద్దామని వారి శత్రువులకీ, వారిరువురికీ యిదివరకు మిత్రులైన వారిక్కికూడా కోర్కె కలిగింది.

ఇలా ఉండగా ఓ ఉదయం నాయుడింటిముందు రాజుగారి జీపు ఆగడం చూసిన వాళ్ళందరికీ ముచ్చటగా ఉంది. మళ్ళీ జీపు బయలుదేరే లోపున ఓ ఏటంబాంబు పేలక పోతుందా అని వారి ఆశ.

నాయుడుతో రాజుగారు సూటిగా తన మనసులో వున్నదాన్ని వ్యక్తం చేసేసేరు— తను కీమారు చైర్మనవ్వాలని వుందని, నాయుడీమారు తప్పుగుంటే మంచిదనీ, కావాలంటే వచ్చేసారి నాయుడు ఎసెంబ్లీకి నిలబడ్డానికి తానడ్డు రాననీ, ఇంకా కావాలంటే నాయుడొక వార్డునుండి కౌన్సిలరవడానికి తనకి అభ్యంతరం లేదనీ రాజుగారు చెప్పిన ముఖ్యాంశాలు. నాయుడు ప్రాధేయపడ్డాడు. మునిసిపాలిటీ జోలికి, తనజోలికీ రావద్దనీ, ఎసెంబ్లీకి నిలబడే తాహతు తనకు లేదనీ విన్నవించేడు. మన్లో మనకి దెబ్బలాటలొద్దని సలహా ఇచ్చేడు. కానీ తాను చైర్మనుగిరీనుండి తప్పుకోడానికి మాత్రం వప్పుకోలేదు. 'ఐతే నా మాట కాదంటా వన్నమాట' అన్నారు రాజుగార్లేస్తూ.

ఔననీ, కాదనీ బదులు చెప్పలేదు నాయుడు. రాజుగార్ని మాత్రం జీపుదాకా దిగబెట్టి, వారి జీపు తమ వీధి చివర సందు మళ్ళేదాకా అలే చూస్తూ వుండిపోయేడు.

ఆసాయంత్రంనుండి ఊళ్ళో హడావిడి పెరిగిపోయింది. ఇదివరకున్న పాతపార్టీలు మాయమై పోయేయి. మునుపు మునిసిపాలిటీలో అపొజిషన్ లీడరైన వరాలుసెట్టి, తాను చైర్మన్ కాకపోయినా ఫరవాలేదు కాని, నాయుడవడానికి వీల్లేదనుకొని 'రాజుగారికీ జై' అంటూ రాజుగారి పార్టీలో చేరిపోయేడు. ఇదివరకు వరాలుసెట్టి పార్టీలోవున్న క్షత్రియులు కొంతమంది, తమకు రాజుగారిమీదున్న కక్షకొద్దీ వరాలుసెట్టి

నొదిలేసి నాయుడు పార్టీలో చేరిపోయేరు. రాజుగారంటే మోజున్న నాయుడు పార్టీ మనుషులు రాజుగార్నే కొలుస్తూ వుండిపోయేరు.

నాయుడు, రాజుగారు మాత్రం ముఖాముఖీ ఢీకోలేదు. ఇద్దరూ చెరోవార్డు నుంచీ నిలబడ్డారు. నాయుడు మీాద తన వేలువిడచిన మేనల్లుడిని నిలబెట్టాడు రాజుగారు. రాజుగారి మీాద తనసొంత బామ్మరిదినే నిలబెట్టాడు నాయుడు.

ఎలక్షన్లు దగ్గర కొస్తున్నకొద్దీ రోషాలూ, పౌరుషాలూ పెరిగిపోయేయి. రెండు పార్టీలూ చెరో నూటయాభై రిక్షాలు గుత్తకి పుచ్చుకున్నారు. మొదట్లో గోడలమీాద 'రాజుగారికే మీాఓటు' అన్న మాటలు ప్రక్కగా ఉండేవి 'నాయుడికే మీా ఓటు' అన్నపదాలు. ఎలక్షను దగ్గిరకొచ్చేకొద్దీ 'నాయుడికే మీాఓటు' మీాద 'రాజుగారికే మీాఓటు' అనీ 'రాజుగారికే మీా ఓటు' మీాద 'నాయుడికే మీా ఓటు అనీ కనిపించసాగేయి. గోడలమీాద రాసిందే చదువుకొని ఓ ఓేద్దామనుకున్న వారికి మాత్రం రాజు నాయుడుగార్కి ఓటెయ్యాడమో నాయుడుగార్ని బలపర్చడమో తెలీలేదు.

ఎలక్షనో పదిరోజు లుండనగ రాజుగారి రిక్షావాణ్ణి నాయుడు రిక్షావాడు కొట్టేడని ఓ క్రిమినల్ కేసు దాఖలైంది. ఆ మర్నాడు రాజుగారి జీపు నాయుడుపార్టీ రిక్షాని కావాలనే గుద్దిందని, జీపు డ్రైవరుమీాద కేసు దాఖలైంది.

'వీడిబాబు సంతలో సీలుచేసుకునేవాడే కదా! వీడేం

నాయుడు? చత్కారీ నాయుడు' అని రాజుగారన్నారని ఓ పుకారు.

'ఇతనేం రాజు, దుంపల్రాజు, యితని పంక్తిని పూస పాటివారూ, చింతలపాటివారూ భోజనంకూడా చెయ్యరట. హోటేల్రాజు' అని నాయుడన్నాడని మరో వదంతి.

'రాజుగారికి నాయుడు సినిమాహాల్లో మూజువాణీగా పావలావాటా వుండేదనీ దానికి కాగితం కలం లేకపోవడం చూసి నాయుడెక్కొట్టేసేడ' నీ ఓ అభియోగం. గత ఎలక్షన్లో రాజుగారికి నాయుడు మదుప్పెట్టిన పదివేలూ ప్రోనోట్లేనిఅవ కాశం చూసుకొని రాజుగారెక్కొట్టేరని యింకో అభి యోగం.

రెండు మూడు కొట్లాటలు మినహాయిస్తే చల్లగానే జరిగిపోయేయి. రాజుగారి వేలువిడిచిన మేనల్లుడిదీ, నాయుడి బామ్మరిద్దీ పోయింది. రాజుగార్కి 55 ఓట్లు మెజారిటీ. నాయు డికి 54 ఓట్లు మెజారిటీ.

తర్వాత చైర్మను ఎలక్షనులోపల గూడు పుఠాణీల్తో నిండిపోయింది. ముసుగులో గుద్దులాటమాని సూటిగా పోటీ చేశారు రాజుగారూ, నాయుడూనూ. రాజుగారి పార్టీలో ఎన్ని కైన ఓ హరిజనుడ్ని, తన సినిమాహాల్లో బీడీకొట్టు అతని కొడుక్కి అద్దెకిచ్చి లాగేశాడు నాయుడు. నాయుడుపార్టీలో చేరిన ఓ క్షత్రియుడ్ని, అతని మాతా మహుడిచేనే చెప్పించి,

పిలకట్టు కీడ్చుకొచ్చేరు రాజుగారు తమ పార్టీలోకి. ఏ పార్టీ లేకుండా ఎన్నికైన ఓ కౌన్సిలర్ని ట్రేక్టరు కొనుక్కోడానికి అప్పిచ్చి తమ పార్టీలో కలుపుకున్నారు రాజుగారు. అలాగే ఎన్నికైన మరోడ్ని 'నువ్వు వేరే ట్రేక్టరు కొనడం దేనికి ? దానికి అప్పు చెయ్యడం దేనికి? నా ట్రేక్టరే వాడుకో' అన్జెప్పి నాయుడు లొంగదీసుకున్నాడు.

నాయుడు రాశి, రాజుగారి రాశికూడా తిరిగిపోయే యన్నారు జ్యోతిష్కులు. ఇదివరకు ఎసెంబ్లీ ఎలక్షను పోయింది కాబట్టి యిప్పుడు రాజుగారు చైర్మన్నవాల్సిందే అనికూడా అన్నారు.

ఎలక్షను దగ్గరపడుతున్నకొద్దీ మొగ్గు రాజుగారివైపే ఎక్కువయింది. నాయుడు యిల్లు కదల్డం మానేశాడు. చెరో పాతిక వేలకి చెయ్యి కడుకున్నారని ఊళ్ళో అనుకున్నారు.

ఓనాడు మధ్యాన్నం 3 గంటలకి చైర్మను ఎన్నిక పెట్టారు. రెండు ఓట్ల మెజార్టీతో నాయుడు గెల్చేడన్నవార్త ఔట్లతో ఊళ్ళోకి పేల్చబడింది. ఈలోగా ఎప్పుడు సిద్ధం చేయించాడో కాని, యాభయిమంది మంగళ్ళ బేండుతోటీ, మరో సన్నాయి మేళంతోటీ, అయిదు వేలమంది పార్టీ అనుచరులతోటీ ఊరేగేడు నాయుడు అద్దెకారులో. బేండువాళ్ళు కసి కొద్దీ వాయించారు రాజుగారింటిముందు. అక్కడే యాభై అవుట్లుకూడా పేల్చేరు నాయుడు అనుచరులు. ఆ రాత్రి సినిమాహాల్లో అందరికీ ఫ్రీగా మూడాటల్చూపించేడు నాయుడు.

ఆ తర్వాత చాన్నాళ్ళు రాజుగారు యిల్లు కదలడం మానేశారు. అసలతను ఊళ్ళో వున్నదీ లేనిదీకూడా ఎవరికీ తెలియనివ్వలేదు.

నాయుడుకూడా చాలారోజులు విందు వినోదాల్లో మునిగిపోయేడు.

5

సాయంత్రం అయిదు కావస్తూంది. జడ్జీగారు బెంచి దిగుదా మనుకుంటూన్నంతలో కోర్టులోకి కొత్తవకీలుగా రావడం ఆశ్చర్యం కలిగించింది. ఆరడుగుల ఎత్తు, పక్క తెల్నెరుస్తున్న జుట్టూ, తెలివితో మెరిసేకళ్ళూ, శుభ్రమైన బట్టలూ, మెరుస్తున్న కొత్తగౌను, ఖరీదైన జోళ్ళూవున్న ఆయన్ను చూసేసరికి, యిదేదో హైదరాబాదు సరుకు, యిప్పుడు కాంపౌండులో కొచ్చిన కొత్త కారుకూడా వీరిదే అయ్యుంటుందనుకున్నారు జడ్జీగారు, ఇతనెందు కొచ్చుంటాడాఅని జడ్జీగారాలోచిస్తూంటే, ఆ వకీలు 'మునిసిపల్ ఎలక్షను గురించి మా॥ పార్టీ ఓ పిటీషను దాఖలు చేసుకుంటాడు. యీవేళ దాటితే పిటీషను లిమిటేషన్ పట్టిపోతుంద'ని వినయంగా

మనవిచేసి, వారిపార్టీచేత అంటే రాజుగారి వేలువిడిచిన మేనల్లుడు రామరాజుచేత జడ్జీగారికి పిటీష నిప్పించేడు.

వెంటనే ఛైర్మన్నాయుడుమీద ఎలక్షనుపిటీషనొచ్చిందన్న వార్త ఊరంతా గుప్పుమంది, నాయుడు తాను కౌన్సిలరవడంలో వందఓట్లు డబ్బిచ్చి కొన్నాడనీ, 34 చచ్చిపోయిన వాళ్ళ ఓట్లు వేయించుకున్నాడనీ, మరో ముప్ఫైదాకా ఎలక్షన్నాడు ఊళ్ళో తన పార్టీ మనుషులచేత వేయించుకున్నాడనీ, కొంతమంది ఓటర్లను ఫ్రీగా తన సినిమాహాల్లోకి వదలి వాళ్ళఓట్లు సంపాయించేడనీ ఆ పిటీషన్లోని ముఖ్యాంశాలు:

ఆ సాయంత్రం క్లబ్బులో రాజుగారు 'మా వకీలు సూర్యనారాయణరాజు పెద్ద పేరున్నవాడు. ఆయన హైకోర్టు జడ్జీ అయ్యేలోగానే యీ కేసు చేయించేసుకోవాలి' అన్నారు.

అది విన్న నాయుడు 'కాబోయే హైకోర్టు జడ్జీ ఏం ఖర్మ ? వీలైతే హైకోర్టు జడ్జీ చేసినవాణ్ణే లాక్కొస్తా నా తరఫున' అని హైదరాబాదు రైలెక్కాడు. కాని హైకోర్టు జడ్జి చేసినవాళ్ళని తన వకీలుగా పెట్టుకోడానికి వీల్లేదని విన్నాక, హైకోర్టువకీలు ఉమాపతిని కుదుర్చుకు తిరిగొచ్చి, 'తనవకీలుకి యిదివరలో హైకోర్టు జడ్జి యిస్తానంటే వద్దనేశాట్ట' అని అన్నాడు.

'ఇంక నాయుడ్ని ఛైర్మను కుర్చీలోంచి పీకేయడం రోజులమీద పని' అని రాజుగారన్నార్ట.

అది విన్న నాయుడు 'అంతగా అయితే యీ కుర్చీలోనే పిస్తోలుతో కాల్చుకు ఛస్తాగానీ ఖాళీ చేస్తానా?' అన్నాట్ట.

6

ఆనాడు జడ్జీగారి కేం బావులేదు. నిజం చెప్పాలంటే ఆఁవదం తాగినట్లుంది. కడుపులో వికారంగానూ, మనసులో చికాగ్గానూ ఉంది. దానికి కారణం తాను విచారణ చేస్తున్న చైర్మను ఎలక్షను కేసుమాత్రం కాదు. ఆవేళ సాయంత్రం టపాలో తన పినతండ్రి కొడుకు దగ్గర్నించొచ్చిన ఉత్తరం ఆయన్నంత బాధ పెడ్తోంది.

రాధని, సుగుణమ్మ పిన్తల్లి కొడుకు విశ్వనాథం కొడుకు శర్మకి ఇద్దావఁని చిన్నప్పట్నించీ అనుకుంటున్న మాటే. రాధ, శర్మలతో సహా అందరికీ యిష్టవేఁ. ఈ రోజుల్లో ఏవీఁ కట్నం లేకుండా చేసుకుంటారనికూడా జడ్జీగారనుకోలేదెప్పుడూ. రాధ పెళ్ళికి కట్నానికైతేనేం, ఖర్చులకైతేనేం ఆరువేలూ కేటాయించా రాయన. వీలైతే వచ్చే జ్యేష్ఠంలో పెళ్ళి చేసేద్దామని, కట్నం గురించి కాస్త

మాట్లాడిపెట్టమని తన పిన్తల్లి కొడుక్కి రాసేరాయన. విశ్వనాథానికి 10 వేలదాకా ఆశున్నట్టు జవాబిచ్చేడు పిన్తల్లి కొడుకు.

కొడు కెంత ఎమ్. బి. బి. యస్సయితేమాత్రం ఇదివరకున్న బంధుత్వం, రాధ చిన్నప్పట్నించీ అనుకున్న మాటా మరచిపోయి, యిప్పుడు పదివేలు పిండుదామని చూస్తాడా విశ్వనాథం—అని ఆలోచిస్తూ కోర్టునుండీ యింటికి తిరిగొచ్చినాయన్ని వీధి వరండా దాటి లోపలికి తీసుగెళ్ళలేక పోయేయతని కాళ్ళు.

నిట్టూరుస్తూ వీధి వరండాలో యీజీచైర్‌లో కూలబడ్డారు బట్టలు మార్చుకోకుండానే. వీధి వరండాలో లైటు వెయ్యాలేదెవరూ చీకటి పడుతున్నా. ఇంట్లో అలికిడికూడా ఏఁవీలేదు. సుగుణమ్మపక్కింటి కెళ్ళిందేమో అనుకున్నారు జడ్జీగారు.

పిల్లల్ని సినిమాకి పంపించి పక్కింటి కెళ్ళకుండా నట్టింటో వంట చేసుకుంటున్న సుగుణమ్మ, భర్త వీధి వరండాలోనే కూలబడ్డంచూసి ఆత్రంగా వెళ్ళిందాయన దగ్గరికి. ఆయనేం మాట్లాడక పోవడంచూసి ఆవిడే పలకరించింది. ఆయనో పదినిమిషాలు బాధపడ్డాక చెప్పేశారు అసలు విషయం. అతనంత బాధా ఆమెకూడాపడి కాఫీకి నీళ్ళు స్టౌ మీద పడేసివచ్చి కూర్చుందాయన పక్క మరో కుర్చీలో.

సరీగ్గా ఆ టైములో వచ్చేడు లింగన్న 'యీ వేళ ఎత్తుకు ఆలస్యం ఐపోయినట్టుంది' అంటూ.

'రండి, కూర్చోండి పంతులుగారూ. ఈవేళ మనసేం బావులేదు.' అంటూ ఆహ్వానించారు జడ్జీగారు. ఆయనకి ఆ బాధలో లింగన్న ఆప్తబంధువులా కనిపించేడు. బాధలో వున్నప్పు డెవరికైనా తన్ని బాధపడుతున్నవాడు మినహా మరో ప్రాణి తోడుంటే చాలనిపిస్తుంది. ఆ ప్రాణే పరిచయస్తురాలయితే మరి చెప్పనక్కర్లేదు.

జడ్జీగారు విచారణచేస్తున్న పెద్ద ఎలక్షనుకేసే వారిని బాధపెడుతున్నదనుకున్న లింగన్న పంతులు 'ఆ హైకోర్టు వకీళ్ళు కాల్చుకుతింటున్నారల్లే ఉంది తమర్ని' అన్నాడు సానుభూతిగా.

'ఏం హైకోర్టు వకీళ్ళో! ఏంపాడో! వేపుకుతింటున్నారనుకోండి. తనపార్టీ ఎలక్షన్లో గెలుచుకున్నాడు కాబట్టి కేసువాయిదాలు వేయించడంకోసం చూస్తాడాఉమాపతి. వేటకుక్కలాకరిచేస్తాడు సత్యనారాయణరాజు' అన్నారు జడ్జీగారు, తన్ని బాధపెడుతున్న హంశం తాత్కాలికంగానైనా తన మనసులోంచి తప్పించినందుకు పంతులిని తన మనసులోనే అభినందించేడుకూడా.

ఈలోగా సుగుణమ్మ చెరోగ్లాసు కాఫీ వారిద్దరికి అందించింది తానోకుర్చీలో కూలబడింది. జడ్జీగార్నేది బాధపెడుతుం

దో తెలీని లింగన్న 'తమ గొప్ప తమ దగ్గర చెప్పడం కాదు కానీండి! తమరు ఎంత పెద్దకేసైనా అవలీలగా కీలకం పట్టేస్తారని. ఏ సిఫార్సుకూ లొంగరనీ, తమ తీర్పులంటే హైకోర్టులో కూడా కళ్ళ కద్దుకుంటారనీ అందరిక్కీ తెలిసిపోయింది' అన్నాడు.

'ఎన్నుంటే ఏం లాభమండి! అసల్లేకపోయేక' అన్నారు అర్థోక్తిగా.

పంతులకి ఏవీ పట్టుబడ్లేదు.

'తమరేదో చిరాకులో వున్నట్టున్నారు. మళ్ళీ దర్శనం చేస్తా' అంటూ లేవబోయాడు. నడిసముద్రంలో చిన్న ద్వీపంలో తనవద్దవున్న ఒక్కడూ తనని వదిలి వెళ్ళిపోతూన్నట్టనిపించింది జడ్జిగారికి.

'అయ్యయ్యో! కూర్చోండి. తమకంటె కావలసిన వాళ్ళెవరున్నారు మాకు? కూర్చోండి. కూర్చోండి' అంటూ కూర్చోపెట్టేసేరు లింగన్నని. కూర్చోపెట్టేక తన మనసులో వున్న బాధ వెళ్ళగక్కేశారు. బాధ వెళ్ళగక్కేక 'ఇప్పుడు నన్నేం చెయ్యమంటారు చెప్పండి? పదివేలు కట్నం కావాలన్న ముండావాడు నా దగ్గరున్న ఆరువేలూ ఖర్చులకింద తగ లెట్టించకుండా వదుల్తాడంటారా? ఎక్కణ్ణించి తెమ్మంటారిప్పుడు పదివేలు? ఇహ యింత బతుకూ బతికి మీ లాంటివారెవరిద్వారానో లంచం కుదుర్చుకోవాలి' అన్నారు.

లింగన్న అనుభవశాలి, గడసరి, మాటకారి. ఎప్పుడే మాటలంటే ఎవరికి నచ్చుతుందో తెలుసు. తన మాటల్తో జడ్జిగారికి కొంతగాకపోతే కొంతైనా మనశ్శాంతి కుదిర్చి పెట్టేడు. ఆ తర్వాత వర్షం వస్తుందన్న తొందరవల్ల జడ్జీగారి వద్ద శలవు తీసుకొని బయటికి బయలు దేరేడు. కాని దార్లోనే వచ్చేసింది వానజల్లు.

7

వాన్లో తడిసి 'రాజేశ్వరీ' అంటూ తన బొమ్మరిల్లు లాంటి నాలుగిళ్ళ వాకిలి మెట్లెక్కుతున్న లింగన్నపంతులు లోపలి వరండాలో పరాయివాళ్ళున్నట్టు గ్రహించి, ఆశ్చర్య పడుతూ లోపలి కెళ్ళి ఇంకా ఆశ్చర్యపడిపోయేడు, కుర్చీలో కూర్చున్న నాయుణ్ణిచూసి. మూర్ఛొచ్చినంతపనైంది తన్ను చూసి నాయుడు లేవగానే.

అయ్యా! అయ్యో!! తమరా!!! నాయుడు గారా? ఇంకేవుం దింకేం వుంది? నేనేం అపరాధం చేసేను తమ, రిలా నన్ను శిక్షించడానికి?' అని నిలవదీసడిగాడు. తమరే రావాలా? కాకిచేత కబురంపితే తమ పాదాలవద్ద

వాల్నా ?' అని నచ్చజెప్ప బోయేడు. ఏదేమైనా కుచేలుడింటికి శ్రీకృష్ణు డొచ్చినట్లుంది అని ప్రశంసించాడు, లోపల్లోపల నాయుడు రాకక్కారణమేమై వుంటుందాఅని ఆలోచిస్తూనే.

నాలుగుసార్లు చైర్మనైన నాయుడికి లింగన్న పంతుల్లాంటివాళ్ళు కొత్తకాదు. అసలు విషయానికి రాకుండా లింగన్న పంతుల్ని, అతని క్షేమం, అతని పిల్లల క్షేమం అడిగాడు. వ్యవసాయమెలా సాగుతోందని ప్రశ్నించాడు. నారేమైనా కావాలా అనిఅడిగాడు. పి. యు సి. పోయి యింట్లోకుర్రాడు రికామిగా కూర్చుంటే, తనతో చెప్పితే మున్సిపాలిటీలో ఓ రివిన్యూ యిన్స్పెక్టరు పనైనా వేయించక పోయేనా అని, ఎందుకు చెప్పలేదని, నిందించేడు.

ఓ పదినిముషాలు దసరాఉత్సవాల్లో గరిడీ వాళ్ళలాగా అసలు విషయం దగ్గరకు రాకుండా, యిద్దరూ దూరదూరంగా సాముచేశారు, కొంతసేపయ్యేక అసలు విషయానికి దగ్గరగా రా నారంభించాడు నాయుడు. 'జడ్జీగా రెలాంటివాడు' అనడిగాడు.

"కేసుల్సంగతి తెలీదుగానండి, చదరంగంలో పెద్ద చెయ్యే" అన్నాడు గడుస్తనంగా పంతులు.

"అది కాదయ్యా. మనిషెలాంటివాడు" అన్నాడు నాయుడు విసుగ్గా.

"ఆ విషయం నాకంత బాగా తెలీదు."

"పిల్ల పెళ్ళీడు కొచ్చిందికదా, ఎలా చెయ్యదల్చుకున్నాడు పెళ్ళి ?"

"ఆ విషయంకూడా సమంగా తెలీదు."

"ఏమేఁనా వెనకేశాడా ?"

"నాకేం నిజంగా తెలీదు."

"వెనకేం ఆస్తి అంతగా లేదుట్లే"

"ఆహాఁ !"

"సీవంటే గురేనా ?"

"బతిమాలుకొని ఓ బంట్రోతుద్యోగం ఎవరికేనా వేయించగల్నే మోగాని అంతకుమించినా కేం పలుకుబడిలేదు."

"చల్లకొచ్చి ముంత దాచడఁ వెందుకు పంతులూ ! నా కేసంగతి తెలుసుగదా ! ఎలాగైనా నన్నీ కేసు గెలిపించి పెట్టాలి. నీకష్టం నేనుంచుగోను. పనయ్యేక వెయ్యి న్నూటపదహార్లు నీకు ముట్టచెప్తా. నీ కొడుకుని రివిన్యూ యినస్పెక్టరుచేస్తా. పిల్లలవాడివి ఆలోచించుగో" తేల్చేశాడు నాయుడు.

"బాబ్బాబు, నన్నందులో కీడ్చకండి బాబోయ్. లేగ పెయ్యని, తవఁ దెబ్బలాటల్లో నలిగిచస్తాను, బాబోయ్ ! రాజుగారి కీమాట తెలిస్తే నా కొంపంటించిపించేస్తాడు. నా యిల్లు పీకింపించేస్తాడు. తవఁమాట వింటేనే పెరట్లోకి చెంబట్టుకు పరిగెత్తాల్సి వస్తూంది. తవఁరిక్కడే కూర్చోండి. చిటి

కెలో వచ్చేస్తా!" అంటూ పెరట్లోకి పరిగెత్తేడు. కాని చెంబట్టుకొని మాత్రంకాదు. పెరట్లో చీకట్లో గున్నమామిడి చెట్టుకింద నిల్చొని లంకాకు చుట్టంటించి ఓ ఐదునిమిషాలు లెక్కలు కట్టేడు. అంచనాలు వేశాడు. తన ఆలోచన అతనికి సంతుష్టికరంగానే కనిపించింది. తనుకట్టిన లెక్క రెండ్రెళ్ళు నాలుగన్నట్టు సరిపోయింది. నాయుడికి నమ్మకంపుట్టించేందుకు కాళ్ళు కడుక్కొని, తన లోపల కలిగిన సంతుష్టి దిగమింగి, ఆముదం తాగినట్టు మొహంపెట్టి నాయుడుదగ్గర కెళ్ళి స్థంభాని కానుకొని నేల్న చతికిలపడ్డాడు.

"ఏమాలోచించేవు పంతులూ?" అనడిగేశాడు నాయుడు. కాని పంతులేం మాట్లాడలేదు.

"నువ్వనవసరంగా కంగారు పడకయ్యా! మీ జడ్జి గారైనా ఏమంత పతివ్రతకాడట. రాజమండ్రిలో పని చేస్తున్నప్పుడు ఎవరో కిరస్తానీ అమ్మాయిని పట్టుగేడ్చిన రకమేనట అక్కడిలాటి కేసులు ఒక్క్రెండిట్లో కతికినరకమేనట. నువ్వనవసరంగా బెంగ పెట్టుకోకు" అని నాయుడు ధైర్యం చెప్పేడు.

పంతులింకేం మాట్లాడకపోతే బాగుండదని "కాని నాకేదో భయం వేస్తోంది. బెడిసికొట్టితే జైలు కెళ్ళిపోవాలి" అన్నాడు చలి లేకపోయినా వణుకుతున్న గొంతుకతో.

"నువ్వు జైలుకెళ్తే, నీ కుటుంబ భారం అంతా నేను మోస్తాను. కాని నువ్వు కాదనకు" అన్నాడు నాయుడు.

కొంత తర్జన భర్జనయ్యేక, సాయం చెయ్యడాని కొప్పుకున్నాడు పంతులు. "కాని నే చెప్పినంతమాత్రాన పన్జరగదు. ఇంకేవైనా ఉపాయవాఁలోచించండి" అన్నాడు.

"ఉపాయానికేవిటయ్యా? ఒహటే ఉపాయం. డబ్బిచ్చి కొంటమే మనం చెయ్యగలిగింది" అన్నాడు నాయుడు.

ఆఖరికి నాయుడు తనకు వీలైనంత పైకం తెచ్చి మర్నాటి రాత్రి పంతులు కివ్వడానికి, పంతులు ఆ పైకం జడ్జీగారి కివ్వడానికి ఒప్పందం అయిపోయింది. వాళ్ళిద్దరి మధ్య.

"కాని ఒక్క మాట" అన్నాడు పంతులు, నాయుడు లేవబోతూ ఉంటే, "తవఁ కానీ నా కొద్దు. మనమనుకున్న ప్రకారం పని కాకపోతే, డబ్బు కక్కుర్తిపడి నేనే తవఁరు డబ్బివ్వలేదనొచ్చు. 'మాతా పుత్ర విరోధాయ! హిరణ్యాయా నమోనమః' అని వూరికే అన్లేదు మనవాళ్ళు. అంచేత నావల్ల ఓ ప్రోనోటుచ్చుగోడాని కంగీకరించాలి తవఁరు" అని షరతు పెట్టేడు. నాయుడు సరేనని లేవబోతూ వుంటే 'మరో షరతు' అని ఆపేశాడు పంతులు— "తవఁరూ, నేనూ కలుసుకున్నట్టెవరికైనా తెల్సిందంటే కొంపమునిగి పోతుంది. రాజుగారికి తెలిస్తే యిహ చెప్పనక్కర్లేదు. కాబట్టి ఏదేమైనా, నేను కబురెడితే తప్ప. జడ్జిమెంటు చెప్పిన పది రోజుల వరకూ తవఁరు నావేపుకూడా చూడకూడదు. అంతా ఆలోచించే చెప్తున్నా నీ మాట" అన్నాడు. ఈ షరతు కూడా ఒప్పుకున్నాడు నాయుడు.

'సూన్నా రాయణ్రాజు కాట్ల కుక్కలా కరుస్తున్నా డటగా' అంటూ సాగనంపాడు పంతులు నాయుణ్ణి.

మర్నాడు రాత్రి ఊరంతా నిద్రపోయేక నాయుడు పంతులికి అయిదువేలిచ్చేడు. వద్దంటున్నా ఆయన జేబులో పెట్టేడు పంతులు తాను స్వదస్తూకీని వ్రాసిన ప్రోనోటు.

8

రెండోనాడు సాయంత్రం జడ్జిగారు పెందరాళే వచ్చే రింటకి. పంతులెంతకీ రాకపోడం చూసి కబురెట్టేరు జవాన్ని జవాను తిరిగొచ్చి పంతులింట్లో లేడన్నాడు...

మసక చీకటి పడుతుండగా పంతులే హాజరయ్యేడు జడ్జిగారింటిదగ్గర. 'ఏదో బజారెళ్ళాల్సొచ్చింది. అంచేత ఆలిసవఁయిపోయిం' దన్నాడు కుర్చీలో కూర్చుని చదరంగం బలం పేరుస్తూ.

'ఆటకేంగానండీ పంతులుగారూ ! మీకో పసందైన మాట చెప్పాలి' అన్నారు జడ్జిగారు.

'చిత్రం! సెలవీండి!' అన్నాడు పంతులు బలం పేరుస్తూనే.

'ఈవేళో వుత్తరం వచ్చింది. ఎవ్వరాశారో దాన్లో లేదుగాని, యీ ఎలక్షను కేసులో వో పార్టీట. వాడు నా కివ్వడానికి అయిదువేలు తవఁ దగ్గరుంచేట్ట. నాకు డబ్బాశ వుంటే మిమ్మల్నిడగి తీసుకోమన్నాడు' అన్నారు జడ్జిగారు.

పంతులు చిరునవ్వు చెరిగిపోకుండా చదరంగం బలం పేరుస్తూనే ఉన్నాడు.

"ఏ వెధవ రాసేడో తెలిస్తే జైలుక్కట్టేదును" అన్నారు జడ్జిగారు.

"ఉంటారు బాబూ!" అన్నాడు పంతులు బలం పేర్చడంమాని. 'ఉంటారు.' ఎంతగానో వుంటారీ రోజుల్లో, తవఁరు నన్ను కాస్త దయతో చూస్తే గిట్టనివాళ్ళెందరో వుంటారు. కేవలం ఘోరకలి' అన్నాడు.

"అంతేనండీ! ఈ వెధవ ఎలక్షన్లంటేనే అంత. ఎంత మంచివాణ్ణయినా చెరిపేస్తాయి" అన్నారు జడ్జీగారు చదరంగాని కుపక్రమిస్తూ.

ఆట మధ్యలో యీ ఎలక్షన్ కేసు తట్టో, ముట్టో తేలేవరకు జడ్జీగారిదగ్గరకు రావడం మానేస్తేనే ఉభయత్రా మంచిదని తన అభిప్రాయం వెలిబుచ్చేడు పంతులు.

"ఇలాంటి వెధవ ఆకాశరామన్న ఉత్తరాలికి జడిస్తే యింక పక్షేసినట్టే నేను. అసలీ విషయం మీతో అనడం

మానేద్దామనుకున్నాను. మీరేమీ భయపడకండి. మామూలుగానే వస్తూండండి" అని జడ్జీగారు ధైర్యం చెప్పేరు.

మరో మూడ్రోజులకి చీకటిపడ్డాక రాజుగారుకూడా పంతులింటికెళ్ళేరు. వారితోకూడా "నేనేం అపరాధం చేశాను నన్ను శిక్షించడానికి? కాకితో కబురంపితే తవఁ పాదాలమీద వాల్నా? ఏదేమైఁనా కుచేలుడింటికి కృష్ణుడొచ్చినట్టుంది" అన్నాడు పంతులు. వారితో మాట్లాడుతున్నప్పుడుమాత్రం పెరట్లో కెళ్ళాల్సిన అవసరం లేకపోయింది పంతులికి పూర్వానుభవం వుండబట్టి. ఈమారు మాత్రం కరెంటుపోయిన అవకాశం చూసుగొని రాజుగారు "యివి చేతులుకావు. కాళ్ళనుకోండీ పంతులుగారూ" తన చేతులు పట్టుకునేవరకూ, వారికి సహాయం చేయడాని కొప్పుకోలేదు పంతులు. వారు మర్నాటి రాత్రి పంతులుకి పదివేలిచ్చారు. వారు వద్దంటున్నా, పంతులు ఆ మొత్తానికో ప్రోనోటు రాసిచ్చేడు. వారుకూడా జడ్జిమెంటు చెప్పిన పదిరోజులవరకూ తనవేపు చూడనైనా కూడదని షరతు పెట్టేడు. "వాయిదా వేయిద్దామని చూస్తున్నాడటగా ఉమాపతి" అంటూ వార్ని సాగనంపేడు.

దసరా దగ్గర కొస్తున్నకొద్దీ ఎలక్షనుకేసు జోరుగా సాగుతూ వచ్చింది. ఉమాపతి ఎంత ప్రయత్నంచేసినా కేసు వాయిదాలు పడటంలేదు, సూర్నారాయణరాజు కోర్టులో సాక్షుల్ని కరిచేస్తూనేవున్నాడు. కేసు కోలాహలంగా జరుగు

తోంది. ఎడట్లుస్కూలు విద్యార్థుల ఊరేగింపులా ఉభయ పక్షాల అనుచరులు కోర్టుకి వెళుతూ వచ్చారు.

ఆఖరి కెలాగయితేనేం ఆర్గ్యుమెంట్లు దగ్గరకొచ్చింది కేసు, రాజుగారి జీపునిండా 'లా' పుస్తకాలు పట్టుకొచ్చేడు సూర్యనారాయణ రాజుగారు. తన ట్రాక్టరుకు ట్రైలరుకట్టి దాంట్లో పట్టించుకొచ్చేడు నాయుడు తన ఉమాపతికి కావలసిన పుస్తకాలు. ఆర్గుమెంటు ప్రారంభించిన రోజుదయాన్నే నాయుడు ఈశ్వరాలయంలో రుద్రాభిషేకం చేయించేడు. ఆమర్నాడు రాజుగారు తమ ధర్మపత్నితో సహా సత్యనారాయణవ్రతంచేసి, కేసు గెలిస్తే తన ఏకైక పుత్రుడ్ని తిరుపతి తీసుకెళ్ళి అతనిజుట్టు రాజుగారిదికాదు, కొడుకుది-యిచ్చేస్తానని మొక్కుకున్నాడు.

సూర్యనారాయణరాజుగారు రెండ్రోజులు చెప్పేరు ఆర్గుమెంటు. ఉమాపతిగారు లేస్తూ "మొదట్లో నేనుకూడా రెండ్రోజులు ఆర్గ్యుమెంటు చెప్పాల్సొంటుందని అనుకున్నాను కాని, నా స్నేహితుడి ఆర్గ్యుమెంటు విన్నాక, రెండు గంటలు కన్నా చెప్పడానికి నాకీకేసులో ఏం కనిపించడంలేదు" అంటూ ఆరంభించి గంటా యెనభై నిమిషాల్లో ముగించేసేరు ఆర్గ్యుమెంటు.

కేసు ముగిసిపోయింది. మర్నాటినుండి కోర్టుకి దసరా సెలవులు. దసరా దాటింది జడ్జిమెంటు వాయిదా.

9

పట్టు పరికిణీల్తో, బొమ్మల కొలువుల్తో వచ్చిందిదసరా. దసరా సెలవల ముందు రోజుల్లో ఎలక్షనుకేసు జడ్జిమెంటు డిక్టేటు చేసేసి, పెళ్ళాం పిల్లల్తో తన పిల్లలులేని తమ్ముడింటికి వెళ్ళి శలవు లైపోయేవరకూ వుందామని జడ్జిగారు ప్లాను వేశారు. రాజమండ్రిలో పిల్లల్లేని ఆయన తమ్ముడు డాక్టరు.

జడ్జిగారు తాను ప్లాను వేసుగోడంలో తనకురాబోయే రొంప మరిచిపోయేరు. దసరా శలవలూ, రొంపా ఒక్కసారే వచ్చేయాయనకి, రొంప మిరియాల కషాయంతో వదలక, రెండోనాటికల్లా చిన్న జ్వరంగామారి పెన్సిలిన్ ఇంజక్షను కోరుకుంది. జడ్జిగారు తుమ్ముతూ, దగ్గుతూ పక్కమీదే గడిపేశారు పదిరోజుల శలవుల్లో మొదటి నాలుగు రోజులు. నాన్నజ్వరం ఎంతట తగ్గుతుందా, ఎప్పుడు రాజమండ్రి వెళదమా అని కాసుక్కూర్చున్నవారి పిల్లలకి అయిదోనాడు 'ఈ దసరాకి రాజమండ్రి ప్రయాణం కేన్సిల్' అన్నజడ్జిగారి మాటలు పిడుగుల్లా వినిపించేయి. క్రితం రోజు వాళ్ళుచూసిన సినిమాలో నాయిక చెవుల్లో విలన్ అన్న మాటలు, అవి అన్న తర్వాత రింగు రింగు మన్నట్టు. జడ్జిగారి మాటలువాళ్ళ చెవుల్లో రింగు మనసాగేయి. వాళ్ళ నిరుత్సాహం చూసి 'ఎలాగైనా వీలు చూసుకోండి. పాపం పిల్లలు సరదాపడు

తున్నారు' అని సుగుణమ్మ అంటున్న సమయానికి దిగేడు పంతులు 'ఏవిటి పిల్లల సరదా అంటున్నారు' అంటూ.

తల్లికీ, తండ్రికీ అవకాశం యివ్వకుండా పిల్లలే చెప్పేశారు పంతులితో అంతా. 'దానికేం భాగ్యం రేపు నేనే రాజమండ్రం వెళదా మనుకుంటున్నాను, మా మేనత్త కూతుర్ని చూడ్డానికి, ఎవరొస్తారో రండి తీసికెళ్తా' అన్నాడు పంతులు. పెళ్ళీడు కొచ్చిన రాధ మినహా మిగతా పిల్లల్ని పంతులు రాజమండ్రి తీసుకెళ్ళడానికి, సెప్రలాఖర్ని పదో తారీఖు పూరీ పాసింజరులో తిరిగి తీసుకొచ్చేడానికి ఏర్పాటయింది.

పంతులు ప్రయాణం అయ్యేలోగా తాను రాజమండ్రి వెళుతున్నానని, తొమ్మిదో తారీఖు పూరీ పాసింజరులో తిరిగి వస్తానని, రాజుగారికి, నాయుడికి విడివిడిగా తెలియచేశాడు. అంతే కాకుండా కారణాలు అడక్కుండా తమజీపు డ్రైవరుని తొమ్మిదో తారీఖుని రైలుస్టేషనుకి పంపమని రాజుగారికీ, ఆ రైల్లో తమ వూరికి నాలుగు స్టేషనులు ముందు కలుసుకొనేటట్టు యేర్పాటుచేసి తన బావమరిదిని పంపమని నాయుడికీ కబురు పెట్టేడు.

పువ్వుల్లో పెట్టి తీసుకెళ్ళేడు పంతులు పిల్లల్ని. తనకి అనుకోకుండా పని తగిలిందని, అనుకొన్న తొమ్మిదో తారీఖు రైల్లో ప్రయాణం కట్టించాడు వాళ్ళని. నాల్గు స్టేషనులు ముందు కలుసుకున్నాడు అతన్ని నాయుడు బావమరది.

మాట్లాడ వద్దన్నట్టు సైగచేసి అతన్ని ఊరుకోపెట్టేశాడు పంతులు.

తమ ఊరికి ముందు స్టేషనులో పంతులు జడ్జీగారి పిల్లల్తో "ఇంక మనం ఊరు వచ్చేసినట్టే. నా కిక్కడో చిన్న పనుంది. ఇదిగో యితను మిమ్మల్ని భద్రంగా దిగబెట్టేస్తాడు. మరేం ఫర్వాలేదు" అంటూ తాను ముందుగా కొన్న పెద్ద చాకిలెట్లడబ్బా వాళ్ళకి యిచ్చేడు. జడ్జిగారింటిసందు చివర దాకా మాత్రం వాళ్ళని దిగబెట్టమని నాయుడు బావమరిదిని ప్లాటుఫారంమీద హెచ్చరించి తాను దిగిపోయేడు ముందు స్టేషనులో. మర్నాడు వెళ్ళి జడ్జిగారితో తన దూరబ్బందువు తమపక్క ఊళ్ళో అకస్మాత్తుగా చచ్చిపోయిందనీ అంచేత ఒకరోజు ముందుగానే వచ్చేసి ముందు స్టేషనులో దిగిపోయే ననీ చెప్పేడు పంతులు.

10

పెద్దవానలో తెరిచేరు కోర్టు శలవులాఖర్ని. తీర్పుకోసం జనం కోర్టులో కిట కిట లాడుతున్నారు. పై పందెం రేటు బ్రహ్మాండంగా పెరిగిపోయింది. కోర్టుకిరానిది రాజుగారూ, నాయుడే. సినిమాహాల్లో టెలిఫోన్ దగ్గర కూర్చున్నాడు నాయుడు. సొంత హాల్లో ఫోన్ దగ్గిర కూర్చున్నారు రాజు

గారు. ఇద్దరి బ్లడ్ ప్రెషరూ రెండొందల యాభై దగ్గరుంది. ఫ్రేము కట్టించిన వెంకటేశ్వర మహాత్మ్యం పోస్టరువైపే చూస్తున్నాడు నాయుడు. తమ వేలికున్న సాయిబాబా వుంగరం అస్తమానూ కళ్ళకద్దుకుంటున్నారు రాజుగారు. శక్తి పూజ చేసేవాళ్ళలా యిద్దరి నుదుర్లమీదా పెద్దసైజు కుంకుం బొట్లున్నాయి. సస్పెన్సు పిక్చరులో బేక్‌గ్రౌండు మ్యూజిక్‌లా వారి హృదయాల్లో శబ్దాలు.

జడ్జిగారికీ యీ వాతావరణం కొత్తగానూ, సంతోషంగానూ వుంది. తాను చేసే ప్రతిపనీ అతి ఆత్రంగా చూస్తున్నారు ప్రజలు. అంచేత లంచికి దిగేముందు చెబుదా మనుకున్న జడ్జిమెంటు లంచినుండి వచ్చేక చెప్పేరు. కేసు ఖర్చులతో కొట్టేశారన్న తీర్పు కోర్టులో పిడుగు పడ్డట్టనిపించింది రాజుగారి అనుచరులకి. కోర్టవతల మైదానంలో నిజంగానే పిడుగుపడి ఓ కుళ్ళుకుక్క చచ్చిపోయింది.

'జడ్జిగారింత దగుల్బాజీ అనుకోలేదు' అన్నారు రాజుగారి అసిస్టెంట్లు.

'దేవుడిలాంటి మనిషి' అన్నారు నాయుడి పార్టీ.

"మా మినిష్టరుతో చెప్పి జడ్జీని ఈవేసంగిలో ట్రాన్సఫరు చేయించేస్తా" మన్నారు రాజుగారిపార్టీ.

"అదీ మంచిదే! మంచివాణ్ని ఎప్పుడూ మనమే అట్టేపెట్టేసుకుంటే ఎలా?" అన్నారు నాయుడిపార్టీ.

తీర్పు చెప్పిన తర్వాత వారం రోజులు రాజుగారిల్లు కదల్లేదు. ఆ వారం రోజులూ నాయుడిల్లు చేరలేదు. ఆ వారం రోజులూ గాలివానకూడా వదల్లేదు.

తీర్పు చెప్పిన మూడో రాత్రి పది గంటలకే నిద్రొస్తోంది రాజుగారికి, ముందు రెండు రాత్రులూ నిద్రరాకపోవడంవల్ల. నిద్రపోదామని సర్దుకుంటూ వుండగా వీధితలుపు చప్పుడయింది. ఈ అర్ధరాత్రి ఎవరొచ్చి వుంటారా అని తలుపుతీసిన రాజుగారికి, తడిసిపోయి, నెత్తిమీద తువ్వాలుతో మొహం సహం కప్పుకొని పంతులు కన్పించాడు. రాజుగారు మాట్లాడకుండా హాల్లోకి వచ్చి కూర్చున్నారు. వారి వెనకాలేవచ్చి పంతులు వారి చేతులు పట్టుకున్నాడు.

ముక్కు ఎగపీల్చేడు.

చేతులు వదిలేశాడు.

వారిచ్చిన పదివేలూ వున్న ప్లాస్టిక్ కవరుతీసి చేతిలో పట్టుకున్నాడు.

'నన్నేం అడక్కండి' అన్నాడు.

గొంతు బొంగురుపోయింది. పడిశంవల్ల కాబోలు.

"నేనేం చెప్పలేకుండా వున్నాను. ఏం చెప్పడానికి నోర్రాకుండా వుంది" అన్నాడు. రాజుగారేమీ అడగందే మళ్ళీ ప్రారంభించేడు: 'మనిషయ్యేక సిగ్గుండాలిబాబూ! సిగ్గు.

ఆ జడ్జికి లేకపోతే నాకుంది. ఈ మూఁడ్రోజులు తమఁకి మొహం చూపించలేకపోయాను. కాని ఎన్నాళ్ళు మొయ్యనీ భారం?' అని చేతిలోని డబ్బు కవరు ఊపేడు. ఒక్కొక్క క్షణం ఆగి "ఇంత దగా చేస్తాడనుకోలేదు బాబూ, నే నెక్కడ దగా చేసేనని తమఁరనుకుంటారన్న చింతతో నేను చస్తున్నా. ఏం చేశాడో చెప్తే నమ్ముతారా! తమఁరొచ్చిన మొన్నాడే చెప్పే నేను ఆయనతో మన సంగతి. "అలాగే పంతులూ దానికేం?" అన్నాడు, 'బాబూ నాకీ భారం వద్దు. తమఁ పైకం తమరు తీసుగోండి' అంటే, 'దానికేం తొందరయ్యా? నీ దగ్గరుంటే ఒహాటీ నా వద్దుంటే ఒహాటీనా! నీ దగ్గరే వుండనీ' అన్నాడు. శలవులు సహం అయ్యేవరకూ వుండి, 'నా వల్లకాదు పంతులూ! నాయుడికి సాక్ష్యం బాగా వచ్చింద'న్నాడు. నాయుడికి సాక్ష్యం ఏమిటి! నా మొహం, నాయుడిదగ్గర్నించి బాగా ముట్టిందని చెప్పగూడదూ? ఇలా నట్టేట్లో ముంచేశాక రాజమండ్రం పరుగెత్తేను ఆయనగారి తమ్ముడి దగ్గరికి. ఈయన కున్నపాటి సిగ్గూ లేదు ఆ తమ్ముడికి. నాయుడు అదివరకే 20 వేలకి కుదుర్చుకున్నాడని, పదివేలు ఎడ్వాన్సు యిచ్చేడని, మిగతా పదివేలు తొమ్మిదో తారీఖుకి వస్తాయని అన్నాడు. 'బాబ్బాబు! నేను 25 వేలిచ్చుగుంటా'నని కాళ్ళట్టుగున్నాను. లాభంలేదు, అడ్వాన్సు బుకింగయిపోయింద'న్నాడు. నే వుండగనే వచ్చేడా నాయుడి బావమర్ది. ఇద్దరూ లోపలికెళ్ళి గుసగుసలాడేరు. మీదు మిక్కిలి నేను తీసుకెళ్ళిన పిల్లల్ని ఆ నాయుడు బావమర్ది తీసుకొచ్చేశేడు.

మోసపోయేను బాబూ! మోసపోయేను. ఇంకా సిగ్గులేక రోజూ చదరంగం ఆడ్డానికి రమ్మని కబుర్లు పెడుతున్నాడు" అన్నాడు కుర్చీలో కూర్చుంటూ.

మరో రెండు కబుర్లుచెప్పి "పైకం లెక్కపెట్టించండి" అంటూ శలవు తీసుకున్నాడు. శలవు పుచ్చుగునేలోగా తాను రాసిచ్చిన ప్రోనోటు తిరిగి పుచ్చుకోవడం మర్చిపోలేదు.

జ్యేష్ఠం వచ్చింది. రెండువేలకి కానీ పెచ్చు కట్నం అడిగితే వీపు చీరేస్తానని తన మేనల్లుడ్నీ, అతని తండ్రినీ బెదిరించి రాజేశ్వరి పెళ్ళి అయిందనిపించేడు పంతులు. కేసు అయిపోయిన తర్వాత నాయుడి దగ్గర వసూలుచేసిన వెయ్యి న్నూటపదహార్లుతోనూ, పట్టుపంచల చాపుతోనూ, పెళ్ళి ఖర్చులూ, లాంఛనాలూ సరిపెట్టేసేడు. నాయుడిచ్చిన దాన్లో మిగిలిన మూడువేలూ 'ఏమో! చిన్నపిల్లల సైముకి దేశం బాగుపడదేమో' అనుకుంటూ ఫిక్సెడ్ డిపాజిట్టులో వేశేడు. పెళ్ళికి సగం సరుకు నాయుడు సప్లయి చేశేడు.

జడ్జిగారు వచ్చి వధూవరుల నాశీర్వదించేరు. కథలో కొంతమందికి పంతులుచేసిన ఈ క్రింది పనులు అర్థంకాలేదు.

రాజుగారికి: తన జీపు డ్రైవరుని తాను రాని రైలుకి పంతులు ఎందుకు పంపమన్నాడో?

నాయుడుకి: కేసైపోయిన ఆర్నెల్లు వరకూ రాజేశ్వ్రరావుని రెవిన్యూ ఇనస్పెక్టరు చెయ్యడానికి పంతులెందు కొప్పుగోలేదో?

జడ్జీగారికి: తనకి ఆకాశరామన్న ఉత్తరంఎవ్వ్రరా సేరో?

రాజేశ్వరికి: తనకి కొడుకుపుడితే ఆ కొడుక్కి సౌజన్య రావని పేరు పెడతానని తన తండ్రి ఎందుకు మొక్కు కున్నాడో?

నాయుడు బావమరిదికి: ఒక్కమాటా మాట్లాడని పుణ్యానికి తనని నాలుగు స్టేషన్లముందు పంతులు ఎందుకు కలుసుకోమన్నాడో?

జ్యేష్ఠం వెళ్ళింది. రాజేశ్వరి అత్తారింటికి వెళ్ళి పోయింది. పాపం రాధ పెళ్ళిమాత్రం వాయిదాపడిపోయింది.